

УКРАЇНА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ОСВІТИ
“ОБЛАСНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР
ДІТЕЙ ТА УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ”**

вул. Мандриківська, 80, м. Дніпро, 49094
e-mail: dneprunat@ukr.net, <http://www.dneprunat.dp.ua>, код ЄДРПОУ 02139966

18.11.2024. № 01-15/212

Керівникам закладів освіти

Про участь у VIII Всеукраїнському
конкурсі “Гуманне ставлення до тварин”

Відповідно до листа Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді Міністерства освіти і науки України (далі – НЕНЦ) від 09 вересня 2024 року №205 “Про проведення VIII Всеукраїнського конкурсу “Гуманне ставлення до тварин” проводиться **VIII Всеукраїнський конкурс “Гуманне ставлення до тварин”** (далі – Конкурс).

Мета Конкурсу – популяризація та пропедевтика гуманного ставлення до тварин у суспільстві, насамперед серед учнівської молоді.

До участі у Конкурсі запрошуються учні 3-12 класів закладів загальної середньої освіти та вихованці закладів позашкільної освіти відповідного віку.

Комунальний заклад освіти “Обласний еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді” (далі – КЗО “ОЕНЦДУМ”) рекомендує здобувачам освіти закладів освіти області взяти участь у заході.

Для участі у Конкурсі необхідно до 14 квітня 2025 року:

- подати заявку на участь у Конкурсі за посиланням – <https://bit.ly/3MvLpu2>
- надіслати конкурсні роботи на відділення № 93 Нової пошти (м. Київ, вулиця Шота Руставелі, 31а) (отримує Благодійна організація “Благодійний фонд “Щаслива лапа” (далі - БО “БФ “Щаслива лапа”, тел. +380672493711)

або

- Укрпошту: 01019, м. Київ, а/с 149, БО “БФ “Щаслива лапа”.

Контактні особи:

- від БО “БФ “Щаслива лапа”: Ельвіна МОСКАЛИК, тел. (044) 430-00-64 та (067) 658-80-20; Ганна ПЛАВАН, тел. (067) 218-32-67;

- від КЗО “ОЕНЦДУМ”: Денис ГРИГОР’ЄВ, тел. (097) 417-00-79.

Деталі проведення Конкурсу розміщені у листі НЕНЦ, який додається.

Директор

Юрій ПЕДАН

Денис ГРИГОР’ЄВ

Міністерство освіти і науки України
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

04074. Київ, Вишгородська, 19

Тел. 430-02-60, 430-43-90

e-mail: nenc@nenc.gov.ua

09 вересня 2024

№ 205

**Директорам обласних еколого-
натуралістичних центрів
(станцій юних натуралістів)**

**Директорам закладів загальної
середньої освіти**

**Про проведення VIII Всеукраїнського
конкурсу «Гуманне ставлення до тварин»**

Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді Міністерства освіти і науки України спільно з Благодійною організацією «Благодійний фонд «Щаслива лапа» розпочинає VIII Всеукраїнський конкурс «Гуманне ставлення до тварин».

Мета конкурсу – популяризація та пропедевтика гуманного ставлення до тварин в суспільстві, насамперед серед учнівської молоді

Завдання конкурсу – розширити знання про проблему безпритульних тварин; розуміння відповідальності за домашніх улюбленців; усвідомлення необхідності захисту «братів наших менших»; ознайомлення з наслідками безвідповідального ставлення до тварин, особливостями забезпечення належних умов утримання та догляду тварин в умовах воєнного та поствоєнного періоду; розвиток навичок логічного і творчого мислення; удосконалення здібності обговорювати тему в різних формах творчого самовираження; розвиток здібностей розв'язання проблемних завдань та творчого мислення; підтримка всебічних здібностей дітей, створення умов для розвитку інтересів; впровадження використання інформаційних технологій у засвоєнні та обробітку знань; підвищення дитячої віри в свої можливості; заохочення дітей до здорового суперництва.

До участі у Конкурсі запрошуються учні 3-12 класів закладів загальної середньої освіти та вихованці закладів позашкільної освіти відповідного віку.

Строки проведення конкурсу: вересень 2024 р. – квітень 2025 р.

Заявку на участь в конкурсі подати до 14 квітня 2025 р. за посиланням – <https://bit.ly/3MvLpu2>

Конкурсні роботи надсилаються до 14 квітня 2025 року на адресу:

- Нова пошта: +380672493711, БО «БФ «Щаслива лапа», м. Київ, відділення №93 (вулиця Шота Руставелі, 31а);

або

- Укрпошта: 01019, м. Київ, а/с 149, БО «БФ «Щаслива лапа».

За додатковою інформацією звертатися в м. Києві: тел. (044) 430-00-64; 067 658 80 20 (Ельвіна Москалик, менеджер проекту «Біоетика» БО «БФ «Щаслива лапа»); 0672183267 (Ганна Плаван, менеджер проекту «Біоетика» БО «БФ «Щаслива лапа»).

Сайти: <https://www.nenc.gov.ua>; <http://happyraw.ua/ua/>

Умови про Конкурс додаються на 4 арк.

Директор НЕНЦ

A handwritten signature in blue ink, written over a horizontal line, located to the right of the QR code.

Володимир ВЕРБИЦЬКИЙ

I. Організатори конкурсу:

Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді МОН України та Благодійна організація «Благодійний фонд «Щаслива лапа».

II. Мета Конкурсу:

- популяризація та пропедевтика гуманного ставлення до тварин насамперед серед учнівської молоді та в суспільстві загалом.

III. Конкретні цілі:

- розширення знань про проблему безпритульних тварин;
- поглиблення розуміння відповідальності за домашніх улюбленців; усвідомлення необхідності захисту «братів наших менших»;
- ознайомлення з наслідками безвідповідального ставлення до тварин;
- ознайомлення з особливостями забезпечення належних умов утримання та догляду тварин в умовах воєнного та післявоєнного періоду;
- виховання дбайливого ставлення до тварин та бажання піклуватися про них;
- розвиток навичок логічного і творчого мислення;
- сприяння визнанню дітьми цінності кожної тварини незалежно від породи, віку, статусу та особливостей здоров'я;
- удосконалення здібності обговорювати тему в різних формах творчого самовираження;
- розвиток здібностей розв'язання проблемних завдань та творчого мислення;
- підтримка всебічних здібностей дітей, створення умов для розвитку інтересів;
- впровадження використання інформаційних технологій у засвоєнні та обробці знань;
- підтримка та підвищення дитячої віри в свої можливості;
- заохочення дітей до здорового суперництва.

IV. Учасники Конкурсу

До участі у Конкурсі запрошуються учні 3-12 класів закладів загальної середньої освіти та вихованці закладів позашкільної освіти відповідного віку.

V. Умови участі в Конкурсі

Для участі в конкурсі необхідно:

1. Виконати ілюстрацію (від 2 малюнків) до вірша або оповідання відповідно до категорії:

- для категорії **3-4 класи** – вірш «Шлях безпритульного хвостика додому»(автор Хохоляк Веста Сергіївна), оповідання «Чемпіон» (автори Зубченко Катерина та Зубченко Артем) (Додаток 1);

- для категорії **5-6 класи** - вірш «Шлях безпритульного хвостика додому» (автор Закусілова Валерія Анатоліївна), оповідання «Чарівний медальйон» (автор Марченко Уляна) (Додаток 2);

- для категорії **7-8 класи** - вірш «Собачка» (автор Пріпа Михайлина Олегівна), оповідання «Мурза» (автор Постойко Настя) (Додаток 3);

- для категорії **9-12 класи** - вірш «Історія порятунку» (автор Грищенко Оксана Сергіївна), оповідання «Сумна історія пухнастого хвостика (зі щасливим кінцем)», (автор Чебан Богдан) (Додаток 4).

2. До 14 квітня 2025 року надіслати роботу на одну з адрес:

- Нова пошта: +380672493711, БО «БФ «Щаслива лапа», м. Київ, відділення №93 (вулиця Шота Руставелі, 31а);

- Укрпошта: 01019, м. Київ, а/с 149, БО «БФ «Щаслива лапа».

3. До 14 квітня подати заявку на участь в конкурсі за посиланням – <https://bit.ly/3MvLpu2>

Участь у Конкурсі має бути індивідуальною.

Подаючи роботу на конкурс, учасник конкурсу надає Організаторам конкурсу згоду та право безстроково, відповідно до Закону України «Про захист персональних даних» (надалі – законодавство): отримувати, збирати, обробляти, реєструвати, накопичувати, зберігати, змінювати, поновлювати, використовувати і поширювати (розповсюджувати, передавати) інформацію, яка, відповідно до вимог законодавства, становить персональні дані в процесі проведення конкурсу; заносити таку інформацію до Баз персональних даних Організаторів конкурсу за умовною назвою «Контрагенти». Використання і поширення інформації, що становить персональні дані здійснюється виключно в межах необхідних для забезпечення діяльності та/або захисту інтересів Організаторів конкурсу.

Подаючи роботу (звіт) на конкурс, учасник конкурсу надає Організаторам конкурсу право на розміщення наданих учасником відео/фото для публічного перегляду, використовувати такі фото будь-яким способом, дозволяти та/або забороняти використовувати такі фото третіми особами.

Подаючи роботу на конкурс, автор роботи передає Організаторам конкурсу авторські права на роботу, в тому числі, але не обмежуючись: виключне право на використання роботи та її елементів, що увійшли як складові частини до роботи, виключне право дозволяти використання роботи (її

елементів та складових частин), і виключне право на заборону використання роботи (її елементів та складових частин) іншими особами в будь-якій формі та будь-яким способом.

VI. Вимоги до робіт

1. Ілюстрації мають бути авторськими.
2. Конкурсні роботи слід подавати у форматі не менше формату А4.
3. Конкурсна робота повинна супроводжуватись «візитівкою» із зазначенням:
  - імені, прізвища, віку автора та класу;
  - назви та повної (селище, місто, область) поштової адреси навчального закладу;
  - електронної пошти;
  - контактного номеру телефону;
  - назви вірша або оповідання до якого виконано ілюстрації;
  - прізвища, імені та по-батькові, посади керівника.

VII. Визначення переможців

Переможці Конкурсу визначаються у загальному порядку у таких вікових категоріях:

- учні 3-4 класів;
- учні 5-6 класів;
- учні 7-8 класів;
- учні 9-12 класів.

VIII. Критерії оцінювання робіт

Роботи, надіслані на Конкурс, будуть оцінюватися за такими критеріями:

- відповідність тематиці, меті та умовам конкурсу;
- креативність та оригінальність роботи;
- індивідуальність та оригінальність роботи;
- самостійність виконання.

Роботи, що виконанні з недотриманням вимог не розглядатимуться!

Конкурсні роботи не рецензуються і не повертаються!

IX. Терміни проведення Конкурсу

Конкурс проводиться протягом вересня 2024 р. – квітня 2025 р.

Роботи (у формі заявки на участь) подаються до 14 квітня 2025 року.

Х. Нагородження переможців Конкурсу

Підведення підсумків, нагородження переможців конкурсу – квітень-травень 2025 року.

Автори кращих робіт будуть нагороджені дипломами I, II, III ступеню та подарунками від БФ «Щаслива лапа» та ТМ «Purina»*.

Найкращі роботи конкурсу можуть бути розміщені:

- на сайті НЕНЦ (<http://www.nenc.gov.ua>) та на сайті БО «БФ «Щаслива лапа» (<http://happuraw.ua/ua/>);
- в соціальних мережах;
- в ЗМІ;
- в оформленні соціальної реклами;
- в оформленні дитячої та методичної літератури, аудіоказок тощо.

Додаток 1

*Автор: Хохоляк Вєста Сергіївна
учениця 6-А класу Запорізької гімназії №5 Запорізької міської ради;
переможець VII Всеукраїнського конкурсу «Гуманне ставлення до
тварин» (2023-2024 рр.)*

Шлях безпритульного хвостика додому

Біля школи є маленький котик
В нього хутро сонячно руде
Спить на лавці, в нього мерзне хвостик
Двірник ковбасу йому кладе

Котик цей живе там дуже довго
Ще відколи був він кошеням
Хоч такий малий, але хоробрий
Дружить із місцевим цуценям

Має сині очі-намистинки
Любить заховатись за паркан
Цей руденький кіт немов з картинки
Він у нас місцевий талісман

Я його ніколи не минаю
Як до школи зранечку іду

Він мене під лавкою чекає
Мордочку показує руду

Мама нас побачила з балкону
Ми губились з учнями в юрбі
Ввечері сказала мені: "Доню,
може заберем його собі?"

Я тоді зраділа, як маленька
Плескати в долоні почала
Взула свої чоботи хутенько
З мамою по котика пішла

І тепер малюк живе із нами
Ми найкращі друзі - він і я
Вже тепер не мерзне він ночами
В нього є оселя і сім'я

*Автори: Зубченко Катерина, Зубченко Артем
учениця 5-Б класу Семенівського НВК №1 ім. М.М.Хорунжого
Семенівської селищної ради Полтавської області; учень 5-Б класу
Семенівського НВК №1 ім. М.М.Хорунжого Семенівської селищної ради
Полтавської області;
переможці IV Всеукраїнського конкурсу «Гуманне ставлення до тварин»
(2020-2021 рр.)*

Чемпіон

Звичайний притулок у великому місті... Ранкова пора, усі тварини сплять, лише один песик прокинувся раніше за всіх і роздивлявся дерева, які зеленіли за вікном. Він хотів ганяти по вулиці, бігати, стрибати, але його прогулянки були дуже короткі, бо через травмовану лапу навіть ходити було важко. У притулок приходили волонтери, вигулювали собак, а цей бідолаха сумував у вольєрі.

Кульгавий, так назвали собаку, не міг зрозуміти, де ж поділися ті дерева й трави, сільська річка, тепле й лагідне, як колись, сонечко... Песик народився в селі, що було далеко від міста. Був звичайним дворовим цуценям і жив у старенького дідуся.

Кожного дня до цуцика приходив гратися сусідський хлопчик Дениско. Він перший помітив, що з лівого боку на рудому тұлубі собаки була біла пляма, яка нагадувала літеру "Ч". Саме тому хлопчик назвав свого чотирилапого друга Чемпіоном. Дідусь бачив, з яким захопленням хлопчина грався з собакою, гуляв з ним увесь свій вільний час, і тому пообіцяв Денискові подарувати йому Чемпіона на день народження. Хлопчик рахував дні до цього щасливого моменту й не міг нарешті дочекатися.

У школі почалися весняні канікули. До дідуся з міста приїхала внучка Даринка. Дівчинка була одного віку з Дениском і вони товаришували. Хлопчик відразу прибіг, як тільки почув, що приїхала подруга. Дениско із захопленням розповідав про цуценя. Він показував, скільки команд вони з Чемпіоном вивчили і який здібний у нього друг. Дівчинка була у захваті.

Діти кожного дня гуляли з Чемпіоном, весело проводили час, але канікули швидко закінчилися і Даринка готувалася повертатися в місто. Вона знала, що дідусь пообіцяв подарувати песика Денискові, але їй так хотілося позадаватися перед друзями, що почала вмовляти дідуся подарувати їй Чемпіона. Дідусь не погоджувався, бо не міг порушити свою обіцянку. Тоді дівчинка схитрувала й сказала Денискові, що Чемпіон дуже здібний і йому буде краще в місті, де є спеціальні заклади для тренування тварин. Там він буде брати участь у різних змаганнях і конкурсах. Собака зможе стати справжнім чемпіоном! Даринко довго вмовляла і Дениско погодився.

Дівчинка привезла собаку в місто, купила йому ошийник і повідок та все уявляла, з яким захопленням усі будуть дивитися на Чемпіона. Даринка зателефонувала друзям, у яких були собаки і запросила їх на зустріч, щоб продемонструвати здібності свого пса. Це була перша прогулянка Чемпіона містом. Песик з подивом розглядав усе нове й невідоме навкруги, кожен крок робив обережно й з осторогою. Ось вони вже наближаються до друзів Даринки, які привели й своїх чотирилапих улюбленців. Підійшовши ближче, Даринка побачила, що в усіх були породисті собаки й лише в неї звичайний дворовий пес. Але вона не розгубилася й сказала, що він знає такі команди, які інші собаки не зможуть виконувати. Та Чемпіон заляк на місці й не міг навіть поворухнутися. Друзі посміялися з простака та й пішли гуляти. Дівчинка була засмучена й розчарована...

Минали дні, Даринка навчалася в школі, відвідувала багато гуртків і в неї було мало вільного часу. Чемпіон чекав, коли вона повернеться зі школи та поведе його на прогулянку. Це був уже не той веселий, жвавий песик, що бігав по безкраїх сільських просторах. Чемпіон залишався сам у квартирі на цілий день. А з часом Даринці набридло гуляти з песиком. Їй хотілося посидіти вдома, пограти на комп'ютері, подивитися фільм. Собака став для неї зовсім не цікавим і вона почала жалкувати, що привезла його з села.

Одного разу під час прогулянки дівчинка відпустила песика з повідця, а сама сіла на лавку розмовляти по телефону. Чемпіон гуляв сам по собі, аж раптом побачив неподалік хлопчика, схожого на Дениска і чимдуж побіг за ним. Хлопчик катався на роликах і собака не міг його наздогнати.

Коли той зупинився й оглянувся, пес зрозумів, що то не Дениско. Чемпіон відбіг дуже далеко від місця, де сиділа Даринка. Коли дівчинка спохватилася, пройшло вже багато часу. Спочатку вона намагалася шукати песика, але потім подумала, що може так і краще, адже більше не потрібно буде за ним доглядати і навіть трохи зраділа.

Даринка повернулася додому й сказала, що песик загубився, а вона не змогла його знайти. Батьки побачили, що донька не дуже засмучена, тому вирішили, що хай так і буде.

Чемпіон довго блукав містом. Уже знесилений знайшов місце, де сиділа Даринка, та там уже нікого не було. Настала ніч, а він, змучений і самотній, усе чекав на дівчинку. Минуло кілька днів, а голодний собака сидів на тому ж місці й вірив, що дівчинка повернеться по нього...

Якось уночі через парк бігла зграя собак. Раптом, помітивши чужака, місцеві напали на нього. Чемпіон як міг, так і захищався... Жителі найближчої багатоповерхівки гримали на собак з балконів і ті, залишивши свою жертву, подалися геть. Знесилений і пошматований Чемпіон відповз до сміттєвих баків і заховався в купі мотлоху.

На ранок ледь живого собаку знайшов двірник. Чоловікові стало шкода пса і він відніс його до притулку. Там порятували сердегу, та, на жаль, лапку не вдалося повністю вилікувати. Так Чемпіон став Кульгавим з притулку...

Через два місяці дідусь зібрався провідати своїх рідних у місті. Дениско теж напросився поїхати з дідусем, бо йому дуже вже хотілося побачити Чемпіона й порадіти його досягненням. Але коли про все дізнався, то не міг повірити, що ніколи не побачить свого друга. Даринці стало соромно за свій вчинок і вона сказала, що вони всі разом будуть шукати пса. Батьки Даринки згодилися об'їхати всі притулки в місті.

Залишився останній. Усі вже втратили надію знайти пса, лише Дениско не здавався. І ось, коли хлопчик зайшов до притулку, він побачив в одній із кліток ті самі найрідніші й найлагідніші очі... Біла пляма літери "Ч"... Так! Це його Чемпіон!

Працівники притулку розповіли про Кульгавого й сумно повідомили хлопчикові, що з такими травмами собака ніколи не стане чемпіоном. Дениско на це не зважав, від радості він не міг стримати сліз. Сьогодні в нього день народження! І він тримає на руках свій найбажаніший і найдорожчий подарунок!

Додаток 2

***Автор: Закусілова Валерія Анатоліївна
учениця 8 класу Братського ліцею №1 Братської селищної ради
Миколаївської області;
переможець VII Всеукраїнського конкурсу «Гуманне ставлення до
тварин» (2023-2024 рр.)***

Шлях безпритульного хвостика додому

Все починалось так казково -
Тепленький мамин язичок
Сопіння, ніби колискова,
І дружній братиків клубок

Щеня зростало у любові
Заводчик пестив у руках
Й плекали мрії кольорові
Про хазяїв в своїх думках

Ось день прийшов, коли малого
Забрали в дім новий до свят
Сім'я не слухала ні слова
Про виховання цуценят

Його дитині дарували
Мов іграшку живу у дім
А як з ним гратись - не сказали
Назвали цуценятко Бім

Намагався бути чемним
Чекати вигулу весь час
Та все здавалося даремно
Вони кричали кожен раз

Одного дня обідав тихо
До нього руку опустив
Маленький хлопчик і сталось лихо -
Бо й сам незчувся, як вкусив

Інстинкт підступно враз нахлинув
Тому вкусив малу дитину
Але собака в цім не винен
Його хазяїн враз покинув

Наче злодія спіймали
В пакет цупкий його запхали
Залишили серед дороги
Без докору і без тривоги

Взвив тужливо, плакав Бім
Бо непотрібним став вже їм
По морді потекли собачі
Сльози: солоні і гарячі

Собаче серце стрепенулось
І наче доля посміхнулась
Старий дідусь неквапно йшов
Нашого песика знайшов

Нагодував і прихистив
Любив немов свою дитину
І так наш Бім сім'ю отримав

Бо він натрапив на Людину

Я прошу вас - запам'ятайте:

Своїх тварин ви не кидайте

За свої вчинки кожен з нас

Відповідатиме в свій час

Автор: Марченко Уляна
вихованка гуртка "Юні охоронці природи" комунального закладу "Центр
дитячої та юнацької творчості №4 Харківської міської ради";
переможець IV Всеукраїнського конкурсу «Гуманне ставлення до тварин»
(2020-2021 рр.)

Чарівний медальйон

Одного разу абсолютно безпорадне цуценя опинилося на автобусній зупинці у великому місті:

“Де це я? Де я зараз знаходжуся і як я тут опинилася? Як багато великих та серйозних людей. Що це за місце таке? Повз нас проїжджають багато машин великих і дуже великих! Вони шумлять, гуркотять, сигналять. Мабуть, звідси люди відправляються у великі мандрівки. Он які великі автобуси тут зупиняються! Можливо, вони вирушають, щоб опинитися біля синього-синього моря чи великих-превеликих гір. А чи є серед цих людей мій господар? Може це та жінка з парасолькою? Ні... Чи чоловік з валізою та у великому капелюсі... Ні? А може це хлопець, що тримає велосипед? Теж ні... Вони всі женуть мене, відштовхують, гримлять на мене. Що ж, треба трішечки відійти та гарненько придивитися...”

Ніхто не бачив, як щеня сюди потрапило. Повз нього проходило сотні людей, та ніхто не звертав на нього уваги. Кожен був зайнятий своєю справою. Автобуси приїздили за розкладом один за іншим, привозили та забирали людей, а потім їхали за своїм маршрутом. До цуценя нікому не було діла.

Раптом одна жінка зупинилася. Побачивши цуценя, вона почала придивлятися до нього, дивитися, що воно робить і чи немає поблизу його матері. Матері не було, господаря теж. Жінка почала розпитувати перехожих, людей, що стояли на зупинці, чи не знає хто про долю цього бідолахи. Але ніхто нічого не знав і не бачив, а ще гірше не хотів нічого знати та бачити.

Минав час, жінка не відступала. Але всі її спроби та старання прояснити ситуацію з песиком обернулися нічим.

Не дочекавшись ні господаря, ні матері цього цуценя, але дочекавшись вечора, жінка забрала його, а по дорозі не втрачала надій та розпитувала перехожих, киваючи на знесиленого щеня.

«Цікаво, куди вона мене несе? Ой, мабуть, вона знає де мої батьки, оскільки вона так довго спостерігала за мною на зупинці! Точно! Вона мене впізнала і знає хто моя сім'я. Нарешті я опинюся серед знайомих облич, нарешті мене не будуть штовхати ногами, кричати на мене та лякати, нарешті я впізнаю своє рідне місце. Адже є таке місце на землі, де тебе

люблять, гладять, граються із тобою, дають багато смачної їжі. Там є навіть власна мисочка та улюблений килимок. Так, я чула про таке місце, я знаю, що воно існує, і, здається, називається «Рідний Дім», - мріяло щеня.

Нарешті жінка зі своїм підопічним цуценям потрапили додому. Щойно переступивши поріг своєї квартири, вона одразу почала моніторити Інтернет в пошуках хоча б якоїсь інформації про цього цуцика. Нічого не було... І жінка негайно прийняла рішення шукати цуценятку нову сім'ю. Зробивши декілька фото, вона розмістила оголошення у соціальних мережах. Залишилося тільки чекати, що в когось по той бік екрану відгукнеться бажання взяти цього милого цуценя до себе в сім'ю й подарувати безмежну любов...

Тим часом, у будинку жінки відбулося цікаве знайомство:

- Ну от, знову щось незнайоме. Я не пам'ятаю, щоб раніше тут жила. І батьків своїх не бачу, і улюбленого господаря. Цікаво, що зі мною буде далі?...

- Не хвилюйся, все з тобою буде добре.

- Ой, а ти хто? І звідки ти знаєш, що зі мною буде все добре?

- Я - Граф, вірний друг цієї господині. Одного дня, було це дуже давно, вона мене врятувала: забрала з притулку для тварин, вилікувала мене, дала багато тепла і любові. Моя господиня має велике добре серце, вона нікого не залишає в біді. І якщо ти потребуєш допомоги, вона обов'язково її надасть.

- Дуже хочеться тобі вірити. Але я думала, що вона знає, хто моя родина, що я вже сьогодні опинюся біля рідних... А тобі й насправді тут добре живеться! Он який ти великий і красивий! Я теж хочу стати такою, коли виросту. А що це в тебе за прикраса така гарна та блискуча на шії висить? Очей не можу від неї відвести.

- О-о-о! Це називається собачий медальйон. Такий медальйон означає, що тварина належить до сім'ї, що в неї є люблячі господарі, які за неї хвилюються. Він може за необхідності допомогти повернути тварину додому в тяжку хвилину. Мати такий медальйон дуже престижно. Люди тебе поважають, а собаки по-доброму тобі задрять! На моєму медальйоні написано моя кличка, ім'я моєї господині та адреса, де ми мешкаємо. Його мені подарувала моя господиня. Не сумуй, незабаром і в тебе з'являться люблячий господар, теплий дім та красивий медальйон!»

Жінка, яка була господинею великого собаки Графа і небайдужою до знедоленого цуценя, виявилася волонтером. А звали її Надія. Ось так буває в житті: Надія дала надію на щасливе та радісне життя для маленького цуценя у великому місті.

Оголошення у соціальних мережах розлетілося блискавично. Через декілька днів роздався телефонний дзвінок від сім'ї, що хотіла взяти песика до себе. Надія запросила їх на зустріч з нею та цуценям, яке продовжувало сумувати, майже нічого не їло, а в очах було видно страх і паніку.

До цуцика приїхали двоє. Це була жінка зі своєю донечкою Ірина та Уляна. У дівчинки одразу засяяли очі.

- Мамо, яке миле цуценя!

- Це цуценя дівчинка! - сказала Надія.

Вона точна наша! Мамо, подивись, вона точно наша! - повторювала Уляна, не відриваючи очей від цуценя.

Ірина навіть не думала сперечатися, адже її серце шепотіло те саме: «Вона точно наша!»

- Ти така гарненька, м'якенька, солоденька, - звернулася Уляна до цуценя. - Наче пончик у кав'ярні. Точно! Я буду називати тебе Поночка!

Так маленьке цуценя-дівчинка знайшла свою сім'ю, люблячих господарів, які забрали її у такий омріяний «Рідний Дім». Але Поночка ще цього не розуміла. Вона тремтіла від страху, продовжувала сумніватися і все нове сприймала, як загрозу. Бо, опинившись на зупинці біля великої дороги і тисячі недобррозичливих людей, маленьке цуценя шукало в їх очах спасіння, а втратило довіру.

«Знову нові люди, новий будинок. Як довго я буду тут знаходитися? А ці люди не схожі на тих, що були на вулиці, на тих, що збиралися у великі мандрівки. Ці дивляться на мене і посміхаються. Посмішка - це добре! Я і сама люблю посміхатися, але я забула, як це робиться... Я буду називати їх Велика Пані і Маленька Панночка. Як багато вони приділяють мені уваги. Це добре чи погано? Велика Пані постійно приносить мені красиву мисочку з їжею, а Маленька Панночка гладить мене і підсовує цікаві іграшки. Але я сумніваюся: чи можна мені це їсти, чи можна мені гратися цими іграшками. А килимок, он той, такий м'якенький. Як хочеться на ньому полежати. Ні, щоб не заробити стусанів, кращі нічого не чіпати і тихенько сидіти ось тут, під ліжком», - непокоїлася Поночка.

Минав час, який, як ми знаємо, лікує рани. Так і з Поночкою, час зробив своє діло і поступово розвіяв її страх та недовіру до людей. А ще, в допомогу часові, Ірина з Улянєю запросили попрацювати з їхньою домашньою улюбленицею кінолога. Кінолог приходив кожного дня, працював з цуценям, навчав його «собачому етикету», давав поради господарям. І результат не змусив себе чекати. Поночка адаптувалася до нових умов, їла з великим апетитом, обрала собі улюблену іграшку. А головне - обожнювала своїх господинь та дарувала їм свою любов і ласку.

“Мої господині не тільки безмежно добрі, але ще й дуже розумні. Маленька Панночка навчається у школі, а Велика Пані працює викладачем в університеті, де навчає студентів. Повертаються вони майже увечері. Я теж навчаюся, але до мене вчитель приходиться додому. Він мене навчає усім необхідних правилам: як поводитися з їжею; відгукуватися на свою кличку та самій подавати голос; виконувати команди господаря; правильно гратися з іграшками; не бешкетувати, особливо тоді, коли мої Велика Пані та Маленька Панночка зайняті своїми справами. Мені здається, що я гарна учениця, мабуть, найкраща, скоріше навіть відмінниця!” — розмірковувала про своє життя маленька собачка.

У сім'ї Ірини, Уляни та Поночки панував лад та взаєморозуміння. Та до цього моменту вони жодного разу не вигулювали свою улюбленицю на вулиці. Було зарано для Поночки. Вони давали їй час, щоб звикнути та набратися сміливості, знову навчитися довіряти людям.

І от настав той день. Заздалегідь порадившись з кінологом, вони вирушили на прогулянку. Та все йшло не так, як на це сподівалися. Кожен жест та рух господарів лякав Поночку. Вона наполегливо супротивилася всьому, що б вони не робили: не давала надягти на себе поводок, не хотіла виходити з дому, а коли вони нарешті потрапили на вулицю, вона тремтіла, скулила і зупинялася після кожного зробленого кроку.

«Невже знову вулиця, де безкінечно йдуть кудись похмурі люди, - хвилювалася Поночка. - Невже знову дорога, де постійно шумлять автомобілі. Зупинка! Невже ми йдемо на зупинку? Ту саму зупинку, де величезні автобуси забирають людей у великі мандрівки. А що, якщо Велика Пані та Маленька Панночка зібралися у таку мандрівку? Що буде зі мною? Вони візьмуть мене із собою чи залишать на зупинці? А може, я себе негідно поводила і вони вирішили мене повернути на те місце, де мене знайшла добра Надія. Ні, не може цього бути, від цих думок мені стає ще страшніше...»

Всі надії на щасливу прогулянку рухнули. Дивлячись на перелякану Поночку, яка не переставала тремтіти, у Ірини та Уляни боліло серце. Їм було дуже її шкода. Але вони знали, що скоро допоможуть своїй маленькій красуні побороти свій страх. Вони вірили, що настане той день, коли вони всі разом подолають і ці труднощі також.

Так, засмучені, втомлені та налякані вони повернулися додому. Діставшись своєї домівки, на маленьких дівчаток чекав сюрприз.

- Мамо, а що це за коробка стоїть на столі?

- Це подарунок для нашої Поночки, який ми так довго чекали. Нарешті його зробили і я забрала сьогодні після роботи.

- Там те, що я думаю!? Медальйон!? Медальйон для нашої Поночки!? - голосно вигукнула Уляна.

- Так, це медальйон! Клич сюди нашу дівчинку, будемо приміряти їй цю прикрасу.

Та щойно медальйон опинився у Поночки на шиї, з нею відбулось щось неймовірне. Її радощам не було меж. Вона бігала з кімнати в кімнату, підбігала до дзеркала та дивилося на блискучий медальйон у себе на шиї. Потім по черзі підбігала до своїх господинь, лащилася та облизувала їх обличчя. І так все повторювалася по колу незчисленну кількість разів. Всі були задоволені та веселі, хоча і не розуміли, що саме робилося з Поночкою та про що вона думала у той момент. І якби вони тільки могли здогадатися, що на той момент вона згадувала розповідь свого мудрого друга Графа про такий дорогоцінний медальйон, вони б змогли пояснити ту безмежну радість та безкінечне щастя, які оволоділи маленькою Поночкою!

З того часу Поночку наче підмінили. Жодного разу вона не тремтіла перед прогулянкою, а час, що вони проводили на вулиці, був веселим,

корисним та щасливим для усіх. І ніхто не міг здогадатися, що виною всього був медальйон, який створив справжнє диво!

«В той час, коли мої господині навчаються та навчають інших, я теж навчаюся. Тренуюся правильно тримати м'ячик, щоб не прокусити його, бігати швидко, але акуратно, щоб не задирати килимки, приносити книжки, щоб не рвалися сторінки. Ох, як же мені багато ще всьому треба навчитися! - зітхнула Поночка та, посміхнувшись, додала: - Але я буду дуже старатися, щоб стати найкращим другом для своїх Великої Пані та Маленької Панночки!

Ой, майже не забула! Надсилаю вам фото нашої дружньої родини!»

Додаток 3

*Автор: Пріна Михайлина Олегівна
учениця 6-В класу ОЗО-Колінковецький ліцей Топорівської сільської
ради Топорівської ОТГ Чернівецького району Чернівецької області;
переможець VII Всеукраїнського конкурсу «Гуманне ставлення до
тварин» (2023-2024 рр.)*

Собачка

Маленька Михася у парку гуляла
Усе роздивлялась, раділа, стрибала
Та раптом почула - хтось жалібно плаче
Руденький, гарненький, самотній собачка

Песик до дівчинки радо прибіг
Стрибав наче м'ячик, не шкодуючи ніг
Йому просто хотілось людського тепла
Яке йому дівчинка радо дала

Кругом видивлялась - чия це собачка?
Хто залишив його напризволяще?
Як можна тваринку вигнати з дому?!
Вона ж погано не робить нікому

Михайлиночка стала додому дзвонити
І матінку свою щиро просити:
“Дозволь мені, рідна, добру справу зробити -
Песика з парку мрію приручити”

І мати зраділа, бо виросла доня
Додому принесла собачку в долоні
Руденький, гарненький, сподобався всім
З'явилась у нього родина і дім

Автор: Настя Постойко
*Вихованка гуртка «Природа рідного краю» Центра еколого-
натуралістичної творчості учнівської молоді Чорноморської міської ради*
Одеської області;
учасниця IV Всеукраїнського конкурсу «Гуманне ставлення до
тварин» (2020-2021 рр.)

Мурза

Зима в місті

От і завітала в місто зима. Все навкруги стало біле і припорошене снігом. Але діти вже бігали у дворі і намагались зліпити снігову бабу. Збираючи сніг, котили з нього кульки та складали одну на одну. Деякі грали просто у сніжки. Червонощокі і веселі.

Було гамірно і шумно. Зима, хоч і холодна пора року, але можна і на санчатах покататися, і на ковзанах, а ще позмагатися, у кого снігова баба краща.

Мурза сиділа на лавці біля дому і мружила очі. Зимове сонечко кидало проміння на її колись білу шерсть. І вона могла так хоч трошки зігрітись від морозу. Кішка намагалась сховати у лапки свій носик.

Зверху її, немов покривалом, притрушував лапаний сніжок. Сніжинки різної форми і розмірів лягали на кішечку і виблискували діамантами на сонечку. Їй хотілось зігрітись в теплій квартирі, загорнувшись у м'який плед та лагідно муркотіти близькій людині...

Думки Мурзи

Вона сиділа і згадувала, що колись, коли вона була ще зовсім малим кошениатком, у неї теж був свій дім. Її, блакитнооке, біле, пухнасте кошеня, подарували вередливій дівчинці Мілані. Мурза була цікава своїй новій власниці лише деякий час, як іграшка. А потім набридла, як нежива пластмасова лялька.

Кошеня хотіло уваги і ласки. Воно ніжно будило Мілану вранці лапкою, граючись її русявою кіскою. Але цим вона викликала тільки роздратування дівчинки.

Дорослі йшли на роботу, Мілана у школу, а Мурзі було сумно. Вона спритно видерлась на гардину. Хотіла лише зовсім трішки погойдатись на ній. Та заплуталась і не змогла витягнути свої гострі кігтички. Ще трішки потягнула лапки і нарешті! Вибралася! На гардині виднілася дірка.

“Нічого, Мілана прийде і я промуркочу їй, що я ненавмисне” - подумала кішечка. «А зараз вискочу на підвіконня і подивлюсь, може вона вже йде?» Кішечка пригнулась і, неначе граційна пантера, стрибнула на підвіконня... Великий горщик з ніжно-рожевою орхідеєю, раптом захитався і стрімко полетів униз... Квіточка надломилася. А чорна земля розсипалась по підлозі та по білому та пухнастому килиму.

Тепер Мурза справді злякалась. Маленьке сердечко забилося, наче сто молоточків, а хвостик затремтів. Вона не знайшла нічого кращого, як забитись під диван. Тихенько відсидіти там, поки всі заспокояться і пробачать маленьке кошени. Так і зроблю....

Нарешті вони прийшли. Мурза не розуміла, про що вони кричать і сваряться, та відчувала, що причина їх сварки та поганого настрою була вона. І все сподівалась, що її пробачать... Бо вона ж не хотіла, вона ж ненароком...

Нове життя

А потім Мурзу кинули в коробку і кудись повезли. Дорога була довга і вона навіть встигла заснути. Машина зупинилась, витягнули коробку на землю, грюкнули дверима і поїхали.

Кішка вилізла з коробки і опинилась біля чужого під'їзду. Було холодно, темно і страшно. Повз неї проходили якісь люди, але ніхто не звертав уваги на неї. Двір був незнайомий і люди теж. Раптом великий чорний собака з гавкотом накинувся на кішку. Мурза тікала, як могла. Прожогом забралася на дерево і тремтіла.

- Ану пішов геть! - почуло кошени. Чорний собака вмиг замовк і побіг по своїм справам. До дерева підійшов хлопчик і простяг руку у синій рукавичці.

- Іди сюди! Киць-киць! Не бійся, - промовив він. Мурза понюхала повітря - від хлопчика смачно пахло. Вона згадала, що сьогодні нічого не їла. Кішечка обережно спустилася з дерева і хлопчик взяв її на руки.

- Маленька, яка ти брудна. Справжня Мурза!

Мурза заглянула в його очі і тихенько нявкнула.

- Ти, напевно, голодна, - промовив хлопчик і дістав з кишені бутерброд, який йому мама дала з собою в школу. Мурза швиденько з'їла його і, забравшись знову до хлопчика на руки, з вдячністю муркнула.

- Сашко! Іди додому, - крикнули з вікна хлопчиківі.

- Я ще повернусь, Мурза!... - промовив він кошенияті.

І так кожного дня Мурза чекала свого Сашка біля під'їзду, а він носив їй то м'ясо, то котлети, а то купував на заощаджені гроші їжу для котів у зоомагазині.

Сашко з нетерпінням чекав свій День народження.

Він вже знав, що попросить у мами з татом в подарунок. Ні, не того новенького крутого телефона, як у Кості. Сашко попросить собі справжнього пухнастого друга - свою Мурзу.

Неприємна пригода

Здавалось, щастя Мурзи вже було зовсім близько і всі негаразди були позаду. Але якось у двір заїхала велика сіра незнайома машина з ґратами на дверях. Кудись подівся чорний собака і кіт розбишака Васько з роздертим у боках вухом, і навіть старий одноокий пес Пірат. Мурзі було цікаво куди вони

пропали? Може в них у кожного з'явився свій дім і люблячий господар і вони тепер щасливі?

“Бо ж хіба може жити тварина без людської турботи і ласки? А людина? Хіба ж може жити без кішки чи собаки? Хто буде муркотіти їй пісні або радісним гавкотом зустрічати з роботи?” - з такими думками прикрила носика пухнастим хвостиком Мурза і заснула.

Прокинулась вона від розмови двох незнайомих.

- Така брудна. Дійсно бездомна, - сказав один.

- Так, беремо. Якраз одна клітка ще вільна, - відповів другий. І вмить Мурза опинилась в якійсь сітці, а потім її понесли до тієї машини з ґратами.

Коли Мурзу кинули до клітки, вона побачила навкруги ще десятки таких сумних котячих та собачих очей. Очей з безнадійним поглядом. Так Мурза потрапила до притулку.

День народження Сашка

Сашко з нетерпінням чекав День народження і, коли мама вже пекла торт на кухні, він зайшов до неї. Опустивши очі, він промовив:

- Мамо, я хочу тебе попросити подарунок. Тільки він незвичайний. Він живий.

- Я знаю, синку, знаю, - відповіла мама. - І будиночок їй купила, - посміхнулася вона і дістала з пакунка рожевий котячий будиночок.

- Ура! - закричав Сашко. - У мене буде кішка. Справжня!

Він вибіг на вулицю з надією, що зараз обійме свій пухнастий клубочок і познайомить його з новим домом. Сашко оббіг весь двір.

- Мурза, Мурза, де ти? Киць-киць.

В голові плутались думки - «Де вона? Може заблукала? Може собаки на дерево загнали?»

Повз нього проходила бабуся Ліда.

- Кого шукаєш, хлопче? - запитала вона

- Кішечку! Таку білу - Мурзу, - захекавшись, відповів хлопчик.

- Отакої... - відповіла бабуся. - То це ти їх спитай...

Показала вона палкою у бік двох незнайомих, що вже завантажували у машину клітку з ґратами. Хлопчик побіг щосили.

- Зачекайте! Зачекайте! - закричав він.

- Що ти хотів, хлопчику? - відгукнувся один незнайомець.

- Кішку... кішечку ви не бачили таку білу... Мурзу? - запитав Сашко.

- А, оту брудну, що на лавці сиділа? - промовив другий.

- Так, вчора до притулку нашого забрали. Вона ж бездомна, - сказав він.

- Вона не бездомна! Вона моя! -закричав Сашко і сльози полились по розчервонілим щокам.

- Заспокойся, хлопче, - промовив перший незнайомець. - Дам тобі адресу, прийдеш забереш свою кішку. Тільки з батьками, добре?

- Добре, добре! - закричав Сашко і схопивши листок з адресою побіг додому.

- Мамо, мамо! Моя Мурза! - закричав з порога Сашко.

Хвилювання і сльози заважали хлопчику розказати, що сталося. Але мама уважно вислухала хлопчика і пообіцяла, що вже завтра Мурза буде вдома.

Мурза вдома

Сашко не міг дочекатися ранку. Швидко поснідавши, родина поїхала шукати свою кішку. Дорогою він все думав, чи знайде її і як вона жила без нього ці дні?

Ось вони і приїхали. Сашко вперше побачив притулок і його дитяче серце стиснулося, коли він побачив, скільки тварин там живе і як вони з надією чекають свого господаря. Але раптом хлопчик почув знайоме «Няв».

Повернувшись, він побачив знайомий замурзаний носик та пару блакитних оченяток-гудзичків. Побачив свою Мурзу.

Вже ввечері Мурза ніжно муркотіла у своєму рожевому будиночку та їй снились солодкі сни.

Додаток 4

*Автор: Грищенко Оксана Сергіївна
учениця 9 класу Антопільської гімназії Андрушівської міської ради;
Бердичівського району Житомирської області;
переможець VII Всеукраїнського конкурсу «Гуманне ставлення до тварин» (2023-2024 рр.)*

Історія порятунку

Песик жив і не тужив
Мав і дах, і їжу він
Та прийшла страшна війна
Вмить змінила все вона

Де був дім - в руїнах все
І господар не іде
Їсти хочеться й тепла
Песик в розпачі кружля

Виглядає там і тут
Скигнуть, тужить: “Як же бути?”
День минув, і два, і три
Що робить? Куди іти?

Весь від холоду дрижить
Їсти хоче, все болить
У руїнах все село

І людей як не було

Бігав, бігав - все дарма
А попереду зима
Страх тут песика узяв
Що робити він не знав

Затужив і просто ліг
Там, де був колись поріг
Задрімав і не почув
Як мотор авто загув

Хтось тихенько підійшов:
“Я тут хвостика знайшов!”
Підхопився песик вмить
Куди бігти? Що робить?

“Почекай, ходи сюди!
Не тікай і не біжи!
Не дамо тобі пропасти,
Закінчилися напасті.

В добрі руки віддамо,
Де є їжа і тепло.”
Песик тихо заскавчав -
Він такого не чекав

Сльози тихо покотились

Ось вам і німий язик,
А розчулив він усіх
Менші нам вони брати
Тож їх треба берегти

У біді не залишати
Доглядати й годувати
Вони вірністю віддячать
Що життя в них не собаче

*Автор: Чебан Богдан
вихованець гуртка "Основи фенології" КЗ "Чернівецький обласний
ЦЕНТУМ";
переможець IV Всеукраїнського конкурсу «Гуманне ставлення до тварин»
(2020-2021 рр.)*

Сумна історія пухнастого хвостика (зі щасливим кінцем)

Жив собі один маленький хлопчик. Як і всі хлопчики, він залюбки ганяв м'яча на вулиці, грався у пісочниці, будуючи розкішні замки, катався на велосипеді, разом з іншими дітками влаштовував веселі перегони для

своїх іграшкових машин. Вдома хлопчик дивився мультики, коли дозволяли батьки - грав у комп'ютерні ігри.

Одним словом, це був звичайний хлопчик. Такого можна зустріти у кожному дворі, у будь-якому дитячому садочку чи школі, на вулицях міст і сіл.

Але була у нього звичка: хлопчик дуже любив слухати на ніч казки про тварин. І найкраще - щоб читала чи розповідала їх мама. Так-так, саме мама, а не тато, бабуся чи дідусь. Чому? - запитаєте ви. О, це дуже незвична історія і зараз я вам її розповім. Але про все - по порядку.

Отже, хлопчик дуже любив слухати казки про тварин: маленьких і великих, диких і свійських. Не мало жодного значення, про яку тварину буде чергова розповідь, головне - щоб вона мала щасливий кінець. А хіба буває інакше у казках? З часом вечірня казка перетворилася на справжній ритуал: хлопчик ішов до своєї кімнати, лягав у ліжечко, мама сідала з книжкою на невеликий ослінчик і казка починалася... Це був лише їхній час: хлопчик, мама і казка.

Одного вечора хлопчик запитав: "Мамо, а тобі в дитинстві також читали казки?". Так, - відповіла мама.

- А яка тобі подобалася найбільше? - не вгамовувався хлопчик. Мама подумала і відповіла:

- Пригадую, дуже давно, коли я була ще малесенькою дівчинкою, моя бабуся прочитала мені якось казку про kota на ім'я Мурлика, який необачно втратив домівку...

- Розкажи, розкажи! - благав хлопчик. І мама почала розповідь:

- Колись давно, в одному невеликому болгарському містечку жив чоловік. Жив він один і, здається, ніхто не був йому потрібен. Чоловік писав серйозні книги для дорослих і дуже цінував свою самотність. Минали роки і чоловікові схотілося мати компаньйона. Такого, щоб любив його, уважно слухав, не перечив.

Добре поміркувавши над цим, чоловік вийшов на вулицю прогулятися і раптом побачив маленьке кошеня. Це був котик. Він підійшов до чоловіка, уважно подивився прямо у вічі й раптом почав голосно муркотіти. "Підеш зі мною? Будемо жити разом" - промовив чоловік і пішов собі. Котик - за ним, не відстає, муркоче все голосніше. Зайшли до хати. Кошеня по-хазяйському пройшло через усю кімнату і лягло в куточку. "Так тому і бути, живи. Зватиму тебе Мурлика" - промовив чоловік. І зажили вони удвох.

Минув рік. Мурлика виріс, зробився справжнім красенем: довгі вуса, шовковиста шубка, пухнастий хвіст. Він жив у квартирі у масандрі, ніколи не покидаючи її; коли хазяїн виходив по справах, він зачиняв вікна, замикав двері. Мурлика лягав на вікно і спостерігав за життям, що вирувало внизу: їздили автомобілі, бігали діти, поспішали кудись дорослі. Котику хотілось бодай на хвилинку опинитися біля них, зануритися в життя вулиці. Але день-подень він лише глибоко зітхав, вдихав запах домівки, що стала йому рідною і мріяв...

Минув ще якийсь час (коти ж не вміють його визначати!) і ось одного теплого дня хазяїн, виходячи з дому, забув зачинити вікно. Це був шанс! І Мурлика скористався ним: стрибнув з вікна на підвіконня, далі - на бильце балкона нижнього поверху, звідти - по виноградній лозі аж до землі. Та й подався світ за очі. “Трошечки погуляю - і назад, додому” - майнула і згасла думка. Навколо було так цікаво: нові звуки, незвичні запахи...

Коли нарешті Мурлика схаменувся, то зрозумів, що загубився. Все навколо було чужим: незнайому будинки, чужі та, здавалося, ворожнечо налаштовані люди, різкі голосні звуки. Але найгірше - запахи: куди б він не озирнувся, у який би двір не забіг, пахло лише чужим житлом...

Страх гнав Мурлику все далі й далі. Нарешті, він остаточно втратив сили, знайшов темний закуток у якійсь комірчині й задрімав. Прокинувся з відчуттям голоду; звично потягнувся, вигнувши спину й передчуваючи смачну вечерю і раптом згадав, що навіть не знає, де опинився. В розпачі котик заплакав, а відтак - знову заснув, скрутившись калачиком.

У наступні дні він знову і знову кружляв незнайомими вулицями, потерпаючи від самої думки про те, що відтепер таке життя у нього - назавжди і винен у цьому він сам.

Минав час і Мурлика пристосовувався до вуличного життя. Іноді бував битий іншими котами, псами, нерідко - і людьми. Не раз лягав спати голодним. І постійно шукав домівку, що стала йому рідною і яку він так необачно покинув. Одного разу ввечері він зупинився біля відчиненого вікна. За вікном чиясь мама вклала свою дитину спати і читала їй на ніч казку. Котик почув слова: “Страх гнав Мурлику все далі й далі. Іноді він зупинявся і принохувався, але звідусіль долинав лише запах чужих осель”. “Та це ж про мене! Її вже читають на ніч дітям! Її написав мій хазяїн, він також шукає мене” - здогадався котик і гірко затужив....

- Мамо, мамо, чому ти замовкла? Що було далі? Мурлика знайшов свій дім? - стривожено запитував хлопчик. Трохи помовчавши, мама відповіла: “Далі я не пам’ятаю. Вибач, любий”. Та хлопчик не вгамовувався: “Ти повинна згадати! Адже все закінчилось добре? Інакше не може бути?”

- Спи, любий. Я думаю, що зрештою Мурлика потрапив до притулку для бездомних тварин: там їх годують і дають дах над головою.

Хлопчик розплакався, довго не заспокоювався і заснув тільки тоді, коли мама пообіцяла йому, що зранку вони поїдуть до притулку шукати Мурлику. Мама знала закінчення цієї сумної історії: Мурлика так і не знайшов ні своєї колишньої домівки, ані нової, так і жив на вулиці, розповідаючи малим кошенятам, що ніколи не можна йти з дому. Але сказати це синові не могла....

Вранці, поспіхом поївши, хлопчик з мамою поїхали до притулку. Там їх зустріли галасливі мешканці: у вольєрах, клітках і просто надворі на різні голоси гавкали собаки. Тут були і маленькі песики, і великі сторожові пси; породисті й дворняги; цуценята, молоді й старі.

- А самотні котики у вас є? - запитав хлопчик ветеринарного лікаря, який їх супроводжував.

- Та ніби є один, нещодавно знайшли на вулиці. Але він вже старий і хворий, навряд чи вам сподобається - похитав головою той.

- Це ж точно Мурлика! - просяяв хлопчик. - Мамо, мамо, ходімо швидше, я хочу з ним познайомитись!

Ось і невеличкий вольєрчик, а всередині - кіт із сумними очима, ніби наповненими сльозами. Лежить, дивиться і мовчить... Хлопчик підійшов близько, як тільки міг, нахилився і, як той чоловік з маминої казки, тихенько запитав: "Підеш зі мною? Будемо жити разом". Кіт піднявся, важко підійшов до хлопчика. Ветеринар глянув на маму: невже? Беремо - чи то прошепотіла, чи кивнула, чи це вітер прошелестів?

- Додому, додому, Мурлико! Ти тепер мій! - радів хлопчик. - Як же добре, що ми сюди прийшли!

Кота зібрали, видали йому документи і сім'я пішли додому. Щасливий хлопчик обіймав свого нового друга і щось тихо шепотів йому прямо у вушко. Знову йшли вздовж вольєрів з собаками, знову вони галасливо стрибали...

- Скільки ж нещасних тварин залишилося бездомними! - засумував хлопчик. - Мамо, мамо, давай візьмемо додому ще хоча б одного песика, хоч маленького!

Що ж йому мала відповісти мати? Що квартира маленька, в ній і так тісно, а вони вже взяли старого хворого кота? Що тримати вдома тварину - велика відповідальність, а двох - і поготів? Що з собакою потрібно гуляти вранці і ввечері, а хлопчик ще маленький? Вона тихенько зітхнула, а відтак - повернула до сина усміхнене обличчя:

- Обирай собі ще одного друга...

Додому повернулися вчотирьох. Радів песик, у якого ще не було імені, тихо муркотів на своєму новому ліжечку Мурлика, та найщасливішим здавався хлопчик: у нього тепер аж двоє друзів-вихованців! А коли настав вечір, хлопчик як завжди ліг у своє ліжечко, поруч примостилися Мурлика і песик, якому так і не встигли ще придумати ім'я, мама сіла з книжкою на невеликий ослінчик і казка почалася. Це був лише їхній час, але тепер їх було вже п'ятеро: хлопчик, двоє його нових друзів, мама і казка.

У цієї казки щасливий кінець, адже казки завжди закінчуються щасливо. А може, це - не казка? Озирніться навколо. Бачите, біля клумби сидить розкішний, добре вгодований кіт, а навколо нього - маленькі кошенятка уважно слухають? Чи не наш це Мурлика?